

Brusel 14. června 2021
(OR. en)

Interinstitucionální spis:
2018/0228(COD)

6115/2/21
REV 2 ADD 1

TRANS 72
FIN 107
CADREFIN 61
POLGEN 22
REGIO 18
ENER 39
TELECOM 59
COMPET 98
MI 85
ECO 24
CODEC 186
PARLNAT 135

ODŮVODNĚNÍ RADY

Předmět: Postoj Rady v prvním čtení k přijetí NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO
PARLAMENTU A RADY, kterým se zřizuje Nástroj pro propojení Evropy
a zrušují nařízení (EU) č. 1316/2013 a (EU) č. 283/2014
– odůvodnění Rady
– přijatý Radou dne 14. června 2021

I. ÚVOD

1. Dne 6. června 2018 přijala Komise svůj návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Nástroj pro propojení Evropy a zrušují nařízení (EU) č. 1316/2013 a (EU) č. 283/2014, jako jeden z návrhů souvisejících s víceletým finančním rámcem. Cílem návrhu je vytvořit právní základ pro Nástroj pro propojení Evropy na období po roce 2020.
2. V Evropském parlamentu byly jako společné hlavní příslušné výbory určeny Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE) a Výbor pro dopravu a cestovní ruch (TRAN). Oba výbory zprávu společně odhlasovaly v listopadu 2018 a plenární zasedání ji potvrdilo v prosinci 2018. V novém volebním období byli spoluzpravodaji pro návrh jmenováni pan Dominique RIQUET (Renew, FR), pan Marian-Jean MARINESCU (ELS, RO) a paní Henna VIRKKUNENOVÁ (ELS, FI).
3. Evropský hospodářský a sociální výbor přijal stanovisko dne 19. září 2018.
4. Evropský výbor regionů přijal stanovisko dne 10. října 2018.
5. Na úrovni Rady dosáhla Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku částečného obecného přístupu k návrhu dne 3. prosince 2018 v návaznosti na jednání Skupiny přátel předsednictví na technické úrovni. Následně se uskutečnila třístranná jednání s Evropským parlamentem. Prvky uvedené ve znění částečného obecného přístupu v hranatých závorkách byly v této fázi ponechány mimo rámec jednání, neboť k tomu, aby Rada mohla k těmto částem zaujmout postoj, bylo nejprve zapotřebí většího pokroku na horizontální úrovni, včetně politických pokynů Evropské rady ohledně víceletého finančního rámce na období 2021–2027.

6. Výbor stálých zástupců vzal dne 13. března 2019 na vědomí zprávu o pokroku¹ a potvrdil společný pohled, který odráží aktuální stav jednání s Evropským parlamentem, jehož bylo dosaženo během trialogu dne 7. března 2019. Tento společný pohled byl potvrzen i na plenárním zasedání Evropského parlamentu dne 17. dubna 2019 přijetím postoje Evropského parlamentu v prvním čtení.
7. Evropská rada vydala po zasedání konaném ve dnech 17. až 21. července 2020 politické pokyny ke všem návrhům souvisejícím s víceletým finančním rámcem (viz dokument 00010/20). S cílem pokračovat v jednáních s Evropským parlamentem proto Skupina přátel předsednictví (Nástroj pro propojení Evropy) vypracovala revidovaný mandát², který Výbor stálých zástupců schválil dne 23. září 2020.
8. Následně se ve dnech 26. října, 11. prosince 2020 a 22. ledna 2021 uskutečnily tři neformální trialogy.
9. Při závěrečném trialogu dne 11. března 2021 bylo mezi Radou a Evropským parlamentem dosaženo všeobecné předběžné dohody v souladu s mandátem, který Výbor stálých zástupců obnovil dne 10. března 2021. Dne 24. března 2021 potvrdil Výbor stálých zástupců konečné kompromisní znění, které bylo při trialogu dohodnuto.
10. Výbory Evropského parlamentu TRAN a ITRE potvrdily dne 15. dubna 2021 na společném zasedání stejné prozatímní kompromisní znění. Předsedkyně výboru TRAN a předseda výboru ITRE zaslali následně dne 23. dubna 2021 předsedovi Výboru stálých zástupců dopis, v němž uvedli, že pokud Rada přijme svůj postoj v prvním čtení v souladu s dohodnutou všeobecnou předběžnou dohodou, doporučí plenárnímu zasedání, aby přijalo postoj Rady ve druhém čtení Parlamentu beze změn, s výhradou ověření ze strany právníků-lingvistů.

¹ Dokumenty ST 7207/19, 7207/19 ADD 1 a 7207/19 COR 1.

² Dokument ST 11137/20.

II. CÍL

11. Celkovým cílem nařízení je vytvořit právní základ pro Nástroj pro propojení Evropy na období po roce 2020. Obecným cílem Nástroje pro propojení Evropy je budovat, rozvíjet, modernizovat a dokončit transevropské sítě v odvětvích dopravy a energetiky a v digitálním odvětví a usnadnit přeshraniční spolupráci v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, s přihlédnutím k dlouhodobým závazkům v oblasti dekarbonizace a s cílem přispívat ke zvyšování evropské konkurenceschopnosti, k inteligentnímu a udržitelnému růstu podporujícímu začlenění, ke zvyšování územní, sociální a hospodářské soudržnosti, ke zlepšování přístupu na vnitřní trh a k jeho integraci, s důrazem na synergie mezi odvětvími dopravy a energetiky a digitálním odvětvím.

III. ANALÝZA POSTOJE RADY V PRVNÍM ČTENÍ

Procesní rámec

12. Na základě návrhu Komise proběhlo jednání mezi Parlamentem a Radou, jehož cílem bylo uzavřít na základě postoje Rady v prvním čtení dohodu na začátku druhého čtení. Znění návrhu postoje Rady plně odráží kompromis dosažený mezi oběma spolunormotvůrci.

Shrnutí hlavních otázek

13. Postoj Rady v prvním čtení obsahuje tyto hlavní prvky, ohledně nichž dosáhli spolunormotvůrci dohody:

Horizontální ustanovení a ustanovení týkající se dopravy:

14. Civilně-vojenské dvojí užití infrastruktury: S cílem umožnit civilně-obranné dvojí užití infrastruktury hlavních nebo globálních sítí TEN-T vymezuje postoj Rady v prvním čtení dodatečné specifické požadavky na způsobilost, které se budou uplatňovat na akce související s přizpůsobením sítě k civilně-obrannému dvojímu užití.

15. Způsobilé akce: Spolunormotvůrci se dohodli, že rozšíří akce způsobilé pro financování na řadu projektů, které se budou týkat mimo jiné přeshraničních a chybějících spojení uvedených v části III přílohy, námořních a vnitrozemských přístavů globální sítě, jakož i zámořských zemí a území s cílem zlepšit propojení okrajových a izolovaných území.
16. Míry spolufinancování (doprava a energetika): Spolunormotvůrci se dohodli na zachování zásady diferenciací míry spolufinancování podle různých typů akcí s cílem zaměřit Nástroj pro propojení Evropy na nejdůležitější akce, zejména na přeshraniční projekty. Maximální míry spolufinancování byly zvýšeny na podporu řady akcí, které jsou zaměřeny zejména na integrované řídicí struktury, jako jsou společné podniky, jakož i na synergie. Tyto akce se týkají mimo jiné interoperability námořních plavebních cest, vnitrozemských vodních cest a železnic, zatímco Nástroj pro propojení Evropy se bude i nadále zaměřovat na přeshraniční opatření. Vyhrazená částka z Nástroje pro propojení Evropy bude kromě toho použita na dokončení chybějících významných přeshraničních železničních spojení mezi zeměmi politiky soudržnosti na podporu fungování jednotného trhu, přičemž se na tuto částku budou vztahovat pravidla pro spolufinancování převodu z Fondu soudržnosti do Nástroje pro propojení Evropy.
17. Rozpočet Nástroje pro propojení Evropy: V postoji Rady v prvním čtení je zohledněna výše rozpočtu, na níž se dohodli hlavy států a předsedové vlád na zasedání konaném ve dnech 17. až 21. července 2020. Kromě toho byla příslušná ustanovení uvedena v soulad s odpovídajícími ustanoveními nařízení o společných ustanoveních, pokud jde o částky převedené z Fondu soudržnosti.
18. Ustanovení o vzájemnosti: Spolunormotvůrci se dohodli, že do návrhu začlení ustanovení, které zajistí reciproční účast právních subjektů usazených v Unii na rovnocenných programech třetích zemí, které se účastní Nástroje pro propojení Evropy.

19. Několik dalších ustanovení bylo pozměněno s ohledem na horizontální přístup Rady ke všem návrhům souvisejícím s víceletým finančním rámcem. Týká se to zejména zřízení programu v článku 1 na období 2021-2027 a ustanovení o kumulativním a alternativním financování. S cílem zajistit nepřetržité poskytování podpory v relevantních oblastech politiky a umožnit provádění od začátku víceletého finančního rámce na období 2021–2027 bylo dále vloženo ustanovení o zpětné působnosti od 1. ledna 2021.

Ustanovení týkající se energetiky:

20. Přeshraniční projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů: Se záměrem přidělit určitý procentní podíl finančních prostředků na cíle v oblasti klimatu zvýšila Rada částku, kterou lze přidělit na přeshraniční projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, a ustanovila možný převod zbývajících částek těchto přidělených finančních prostředků do mechanismu pro financování energie z obnovitelných zdrojů v případě, že by skutečné uplatnění přeshraničních projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů na trhu bylo nedostatečné.
21. Kritéria pro udělení grantu a pracovní programy: Rada rovněž požadovala, aby byla při stanovování kritérií pro udělení grantu dodržována zásada „energetická účinnost v první řadě“, a vyzvala k tomu, aby byl v pracovních programech kladen zvláštní důraz na akce zaměřené na dosažení větší integrace vnitřního trhu s energií, ukončení energetické izolace a odstranění úzkých míst na propojeních mezi elektroenergetickými soustavami.

Ustanovení týkající se digitální oblasti:

22. Synergie akcí: Cílem postoje Rady v prvním čtení je maximalizovat synergie akcí podporovaných programem, přičemž by měla být věnována pozornost socioekonomickým aktérům v dané oblasti a míře financování potřebné k zavedení digitální infrastruktury. Souběžně s podporou nejmodernějšího připojení pro socioekonomické aktéry usiluje rovněž o dosažení komplexního pokrytí v jejich okolí, včetně domácností, neboť je nevhodné řešit v pozdější fázi nedostatky v oblastech, které již byly pokryty.

23. Digitální infrastruktura: Aby se zajistilo, že Nástroj pro propojení Evropy bude stále zaměřen na financování infrastruktury, zůstanou jednotlivé digitální služby a aplikace, jako jsou technologie distribuované účetní knihy nebo umělá inteligence, mimo oblast působnosti programu, neboť k nim lze přistupovat prostřednictvím jiných finančních nástrojů, jako je program Digitální Evropa.
24. Územní soudržnost: S cílem posílit územní soudržnost Unie klade postoj Rady v prvním čtení důraz na vytvoření páteřní infrastruktury spojující nejvzdálenější regiony, ostrovy nebo zámořské země a území přes teritoriální vody a výlučné ekonomické zóny členských států a tam, kde taková infrastruktura již existuje, na zajištění záložní kapacity.
- V této souvislosti je cílem postoje Rady rovněž doplnit evropské zdroje v oblasti vysoce výkonné výpočetní techniky odpovídajícími připojeními s terabitovou kapacitou.
25. Způsobilé subjekty: Seznam způsobilých subjektů byl rovněž rozšířen o společné podniky a právní subjekty usazené v zámořských zemích a územích přidružených k Nástroji pro propojení Evropy. Dále byla doplněna doložka, která zajišťuje, že právní subjekty usazené v třetích zemích přidružených k programu a právní subjekty usazené v Unii, avšak přímo či nepřímo kontrolované třetími zeměmi nebo státními příslušníky třetích zemí nebo subjekty usazenými ve třetích zemích, nejsou z řádně opodstatněných bezpečnostních důvodů způsobilé pro účast na všech nebo některých akcích.

IV. ZÁVĚR

26. V postoji Rady je zdůrazněn hlavní cíl návrhu Komise a je v něm plně zohledněn kompromis, jehož bylo s podporou Komise dosaženo v rámci neformálních jednání mezi Radou a Evropským parlamentem.

27. Rada se proto domnívá, že její postoj v prvním čtení vyváženě odráží výsledek jednání a nařízení bude po svém přijetí hrát i nadále klíčovou úlohu při budování, rozvoji, modernizaci a dokončení transevropských sítí v odvětvích dopravy a energetiky a v digitálním odvětví.
-